

Nr 769.

Av herrar **Nilsson** i Antnäs och **Johansson** i Tväråselet, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 225, angående försvarsväsendets ordnande.*

Varken i försvarskommissionens betänkande eller i den kungl. propositionen nr 225 angående försvarsväsendets ordnande hava sådana åtgärder föreslagits, som kunna anses i allo betryggande för *försvaret av övre Norrland*. De framlagda förslagen visa en betänklig brist på förståelse för de fordringar, som måste ställas på ett gränsförsvar i allmänhet och på gränsförsvaret inom ett område med Norrbottens säregna terräng- och klimatiska förhållanden i synnerhet. Truppförband, som avses för gränsskyddet, måste hava sin fredsförläggning så nära gränsen som möjligt. De måste snabbt kunna vara på sin plats och i fredstid genom sin förläggning haft möjlighet att grundligt sätta sig in i gränsområdets militär-geografiska betingelser för försvarets ordnande.

Den utomordentligt stora betydelse, som numera måste tillmätas flygvapnet, gör, att en förflyttning av trupper söderifrån till Övre Norrland med dess långa och ömtåliga förbindelser måste anses synnerligen osäker. Detta förhållande utgör sålunda ett ytterligare motiv för att de för denna landsändas försvar avsedda truppförbanden redan i fredstid äro där förlagda.

Vad här ovan sagts gäller måhända i främsta rummet nödvändigheten av att flygstridskrafter ingå i övre Norrlands trupper.

Försvarskommissionen anför i princip, att ständiga detachement av flygvapnet icke böra organiseras, *såvida icke särskilt starka skäl föreligga härför*. Enär kommissionen anser, att sådana skäl icke föreligga, har något förslag icke framställts att organisera ett flygdetachement i Boden. Kommissionen inskränker sig i stället till att föreslå, att den nuvarande flygstationen i Boden utvidgas till den omfattning som betingas av Bodens stora betydelse vid krigstillfälle, varför vissa anläggningar utöver de redan befintliga böra komma till utförande, så att vid behov flygförband snabbt kunna bringas till verksamhet därstädes. Slutligen föreslås en övningsplats i Vännäs, för att kunna användas såsom mellanlandningsplats i samband med förflyttningar till och från övningar i Boden.

Kommissionen anser sålunda, att om vissa anordningar på förhand äro vidtagna i Boden, såsom hangarer, drivmedelsanläggningar, verkstad o. s. v., flygförband på mycket kort tid kunna förflyttas till Boden och där bringas i verksamhet.

Även om man är berättigad att räkna med allt större säkerhet för flygförbandens förflyttning på grund av framsteg på det tekniska området, så kommer alltid *en viss och ganska stor fara* att vara förenad härmed. Erfarenheterna från de senaste åren hava visat att förflyttning vintertid av flygformationer till Boden har inneburit bestämda risker för personal- och materielförluster.

Ehuruväl den av kommissionen föreslagna anordningen innebär ett framsteg i jämförelse med det nuvarande tillståndet, måste det ur krigsberedskapssynpunkt alltså innebära en betänklig svaghet att flygförband icke finnes förlagt längre norrut än i Östersund. Härtill kommer att den personal, som skall verkställa spaning m. m. över gränsområdet, måste under fred hava haft tillfälle att förskaffa sig *ingående kännedom* om detta områdes natur och utseende sommar- och vintertid, landningsplatser m. m. Dessutom böra de flygare, som skola samverka med fästningens artilleri, vara samövade med detta och i detalj känna fästningsterrängen.

Det ovan framhållna kravet på terrängkännedom och vana vid här rådande förhållanden kan icke fyllas genom tillfälliga samövningar — även om dessa komma att äga rum i något större utsträckning än hittills — med Bodens garnison, vid vilka den flygande personalen torde komma att växla från fall till fall.

Det måste vidare framstå såsom ganska anmärkningsvärt att inom den nordligaste tredjedelen av vårt land det ej finnes tillgång till något flygförband och att en fästning av Bodens styrka icke äger tillgång till artilleriflygare.

Vi kunna därför icke biträda kommissionens uppfattning i denna sak. Ehuruväl vissa olägenheter ur utbildnings- och personalhänsyn kunna uppstå vid förläggande av ett detachement till Boden, *så synas oss dock härvidlag — med hänsyn till krigsberedskap m. m. — så starka skäl föreligga, som överhuvudtaget torde kunna andragas för detachering av flygförband.*

Här framförda synpunkter synas oss utgöra *tungt vägande skäl för förläggning till Boden av ett flygdetachement*, åtminstone av den storlek som flygstyrelsen i sitt budgetförslag för 1935—1936 avgivit.

Det synes oss oundgängligen erforderligt att vid gränsförsvarets organisation även beaktas behovet av sjukvårds- och transportförband. Det är tydligt att sjukvården vid krigsföring i övre Norrland, särskilt vintertid, kommer att ställas inför väsentligen större svårigheter än inom någon annan krigsskådeplats i vårt land. Det är då ett humanitärt krav, som icke bör tillbakavisas, att åtgärder i fred vidtagas för att vid krigstillfälle på ett tillfredsställande sätt kunna tillgodose gränsförsvarets sjukvårdsbehov. Det torde icke heller behöva närmare framhållas, av vilket värde det är att gränsförsvaret förfogar över bilförband för underhållstjänstens säkerställande inom ett område av övre Norrlands utsträckning och med dess i stark utveckling varande vägnät.

De för övre Norrland erforderliga trängformationerna kunna bliva tillgängliga utan att ökning i den av försvarskommissionen föreslagna ramen för trängens organisation göres. Enligt försvarskommissionen skulle vid Svea trängkår tillkomma ett trängkompani, organiserat på ett anspanns-, en bil- och en sjukvårdspluton, vilket kompani avses att förläggas till krigsskolan. I likhet med vad som föreslås i den kungl. propositionen nr 225 anse vi icke att krigsskolan bör förflyttas till I.10, och härmed förfaller behovet av trängkompaniet vid krigsskolan. Med hänsyn till nödvändigheten att förlägga ett trängförband till Boden bör det av försvarskommissionen föreslagna trängkompaniet vid Svea trängkår härför ifrågakomma. Förslaget ifråga medför sålunda icke någon annan förändring än att den för Svea trängkår och krigsskolan avsedda organisationen överflyttas till Norrlands trängkår och avses för övre Norrlands trupper samt förläggas till Boden.

Med anledning av vad nu anförts få vi yrka,

att såväl ett *flygdetachment* av minst den storlek, som angivits i flygstyrelsens budgetförslag för 1935—1936, som ock ett *detachment till Norrlands trängkår* om ett kompani, bestående av stab, en anspanns-, en bil- och en sjukvårdspluton, måtte förläggas till Boden.

Stockholm den 21 april 1936.

N. E. Nilsson.

Johan Johansson.

